

ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o.

Podružnica Zagrebački električni tramvaj

**PRAVILNIK
O PROMETNOJ SLUŽBI NA AUTOBUSIMA**

Zagreb, listopad 2007. god.

SADRŽAJ

I .OPĆE ODREDBE.....	4
1. Objašnjenje pojmova	5
2. Rukovoditelji u prometu	7
II. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA PROMETNE RADNIKE.....	9
2. Postupak u slučaju izvanrednog stanja u prometu.....	12
3. Dužnost podnošenja izvještaja	13
III .ODREDBE O SLUŽBI PRI IZLASKU I POVRATKU AUTOBUSA U GARAŽU	14
1. Kretanje prometnih radnika u krugu garaže	14
2. Početak službe u garaži	14
3. Oprema vozača autobusa	15
4. Pregled, preuzimanje i oprema autobusa	15
5. Vožnja autobusa u krugu garaže.....	17
6. Izlazak autobusa iz garaže.....	17
IV. ODREDBE O OBAVLJANJU SLUŽBE NA LINIJI.....	18
1. Poznavanje karakteristika autobusnih linija i autobusa.....	18
2. Označavanje smjera vožnje	18
3. Praktična obuka.....	18
4. Dužnosti mentora	19
5. Održavanje voznog reda	19
6. Otvaranje i zatvaranje vrata	20
7. Ulazak i izlazak putnika	21
8. Ponašanje osoblja u autobusu za vrijeme obavljanja službe	21
9. Odnos prema putnicima.....	22
10. Odredbe za putnike.....	22
11. Prijevoz prtljage	24
12. Prijevoz pasa.....	25
13. Naplaćivanje prijevozne usluge	25
14. Zaustavljanje autobusa na stajalištu	26
15. Zaustavljanje autobusa izvan stajališta.....	27
16. Postupak u slučaju neispravnosti uređaja za prodaju i poništavanje voznih karata.....	27
17. Postupak vozača za vrijeme obavljanja kontrole	27
18. Postupak na početno-krajnjem stajalištu.....	28
19. Postupak s nađenim stvarima	29
20. Primopredaja službe na liniji.....	30
21. Pravilno rukovanje autobusom i njegovim uređajima	31
22. Propisna i pravilna vožnja	32
23. Vožnja na opasnim uzdužnim nagibima.....	32
24. Punjenje autobusa pogonskim gorivom.....	33

25. Rasvjeta autobusa	33
26. Zagrijavanje putničkog prostora u autobusu	34
27. Održavanje čistoće u autobusu	34
28. Osiguranje i čuvanje parkiranih autobusa izvan garaže	34
29. Vođenje dokumentacije vozača tijekom rada	35
30. Uporaba radio-uređaja.....	36
31. Završetak rada i povratak autobusa u garažu	36
V. ODREDBE O RADU PROMETNOG OSOBLJA S VOZIM KARTAMA.....	37
VI. ODREDBE O POSTUPCIMA ZA VRIJEME SMETNJI U AUTOBUSNOM PROMETU	37
1. Pojam smetnji u autobusnom prometu	37
2. Prometne nesreće.....	38
3. Postupak s nastradalim osobama u prometnoj nezgodi.....	40
4. Smetnje na kolniku.....	40
5. Postupci u slučaju vremenskih nepogoda	41
6. Tehnički nedostaci na autobusu	41
7. Iznenadna nesposobnost prometnih radnika za rad	42
8. Postupak s oboljelim putnicima u vozilu.....	42
9. Postupak u slučaju požara u autobusu.....	43
10. Dužnost ukazivanja pomoći kod smetnji u prometu	43
11. Održavanje prijevoza u toku smetnji i izvanrednih događaja.....	44
VII. ZAVRŠNE ODREDBE.....	44

UVOD

Na temelju čl. 14. i 34. Izjave Zagrebačkog Holdinga d.o.o., a sukladno odredbama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (NN 178/04, 48/05, 151/05 i 111/06), te Odluke o javnom linijskom gradskom prijevozu putnika (Sl. gl. Grada Zagreba 11/95 i 23/03), Član Uprave – Direktor Podružnice Zagrebački električni tramvaj donio je dana 5. listopada 2007. godine.

P R A V I L N I K O PROMETNOJ SLUŽBI NA AUTOBUSIMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom uređuje se način obavljanja prometne službe u javnom prijevozu putnika i prtljage autobusima Zagrebačkog električnog tramvaja (u daljnjem tekstu Podružnica).

Odredbe ovog Pravilnika na odgovarajući način odnose se i na obavljanje poslova u slobodnom prijevozu, prijevozu vozila i roba za vlastite potrebe, prometovanje specijalnih vozila i pokusne vožnje.

Članak 2.

Pod prometnom službom u autobusnom prijevozu podrazumijevaju se svi poslovi u korištenju autobusnog prijevoza i operativno upravljanje tim prijevozom.

Članak 3.

Svi prometni i ostali radnici Podružnice koji sudjeluju u autobusnom prometu dužni su poštivati odredbe ovog Pravilnika.

Prema ovom Pravilniku prometnim radnicima u autobusnom prometu smatraju se:

- vozači „D“ kategorije (vozači autobusa i vozila za prijevoz osoba s invaliditetom);
- kontrolori-otpremnici (u nastavku: otpremnici);
- pomoćni otpremnici (u nastavku: otpremnici);
- linijski kontrolori;
- kontrolori prometa;
- dispečer (prometnik u Pogonu);
- prometnici;
- glavni prometnici;
- kontrolori karata;
- kontrolori-koordinatori (kontrole karata).

1. Pojašnjenje pojmova

Članak 4.

Pojedini izrazi u smislu ovog Pravilnika imaju slijedeće značenje:

- **autobus** je motorno vozilo namijenjeno za prijevoz osoba koje, osim sjedala za vozača, ima više od osam sjedala;
- **autobusna linija** je relacija ili skup relacija obavljanja prijevoza u cestovnom prometu, od početnog do završnog kolodvora, odnosno stajališta, na kojoj se prevoze putnici po registriranom i objavljenom voznom redu s jednim ili više polazaka;
- **autobusno stajalište** je posebno izgrađena i označena prometna površina, određena za zaustavljanje autobusa, koja omogućava siguran ulazak, odnosno izlazak putnika;
- **dispečer (prometnik u pogonu)** je osoba zadužena za pravovremeni izlazak, zamjenu i povratak autobusa na linije, evidenciju i raspoređivanje vozača u pričuvi, evidenciju o događajima u prometu ...;
- **garaža** je prostor unutar kojega prijevoznik organizira održavanje i parkiranje autobusa;
- **glavni prometnik** je osoba zadužena za koordinaciju rada prometnika i kontrolora autobusnog prometa, usklađivanje operativne pripreme za dnevnu realizaciju prijevoza, te operativno rukovođenje izvanrednim organizacijama prometa;
- **javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu** je prijevoz koji se obavlja na određenim relacijama i po unaprijed utvrđenom voznom redu, cijeni i općim prijevoznim uvjetima, kao međuzupanijski i županijski linijski prijevoz putnika;
- **kontrolor karata** je osoba zadužena za kontrolu vozničkih karata kod putnika, i kod ostalih radnika koji rade na prodaji karata, ukoliko mu to naloži neposredni rukovoditelj;
- **kontrolor-koordinator (kontrolora karata)** je osoba zadužena za nadzor obavljanja radnih zadataka i disciplinu kontrolora karata, te kontrolu vozničkih karata kod putnika, i kod ostalih radnika koje rade na prodaji karata ukoliko mu to naloži neposredni rukovoditelj;
- **kontrolor otpremnik** je osoba zadužena za otpremanje autobusa po voznom redu i kontrolu rada vozača;
- **kontrolor prometa** je osoba zadužena za koordinaciju autobusnog prometa na terenu, intervencije prilikom izvanrednih događaja i zastoja u prometu, uviđaje prilikom prometnih nezgoda te kontrolu rada vozača;
- **linijski kontrolor** je osoba zadužena za kontrolu rada vozača, te kontrolu putnika, kao i za suradnju s prometnikom za kontrolu i regulaciju autobusnog prometa;

- **međuzupanijski linijski prijevoz** je javni prijevoz putnika između dvije ili više županija, a može se obavljati kao putnički, ekspresni ili izravni linijski prijevoz putnika;
- **oznaka voznog reda** je **redni** broj vozila na liniji;
- **pomoćni otpremnik** je osoba zadužena za praćenje redovitosti autobusnog prometa i otpremu autobusa te kontrolu rada vozača na manje prometnim terminalima;
- **posebni linijski prijevoz** je prijevoz samo određene skupine putnika, koji se obavlja na temelju pisanog ugovora između prijevoznika i naručitelja prijevoza, pri čemu naručitelj plaća prijevoz;
- **preuzimač** je osoba zadužena za preuzimanje autobusa prilikom povratka iz prometa u garažu;
- **prometnik** je osoba zadužena da pomoću sredstava veze (UKV, telefon), upravlja autobusnim prometom, od izlaska vozila iz garaže do povratka u garažu, te da koordinira radom na otklanjanju smetnji u prometu;
- **putni radni list** je propisani obrazac koji sadrži registracijski broj autobusa kojim se obavlja linijski prijevoz putnika, naziv linije, vrijeme početka i završetka vožnje, podatke o posadi vozila i pravcu njegova kretanja, potpis osobe ovlaštene za izdavanje putnoga radnog lista, kao i prostor za upisivanje dolaska i polaska s autobusnog kolodvora ili stajališta u linijskom cestovnom prometu;
- **putnik** je osoba koju prijevoznik prevozi uz naknadu;
- **redar** je osoba koja povremeno na prometnijim stajalištima obavlja otpremanje autobusa i vodi brigu o ulasku i izlasku putnika;
- **službeni broj** je numerička oznaka identiteta radnika ZET-a;
- **stajališni ili putnički peron** je površina na pješačkom hodniku (pločniku) ili na posebno izgrađenom otoku uz prometnicu namijenjen čekanju autobusa, s kojega putnici ulaze u autobus i izlaze iz njega i sastavni je dio stajališta;
- **terminal javnog prijevoza** je početno ili krajnje stajalište na liniji na kojemu najčešće počinje ili završava vožnju više linija istog podsustava (npr. autobus) ili različitih podsustava (tramvaj, autobus, željeznica) javnog prijevoza;
- **usklađeni vozni red** je ovjereni vozni red koji je prošao propisani postupak usklađivanja;
- **vozač „D“ kategorije** je osoba stručno osposobljena za upravljanje autobusom ili vozilom prilagođenim prijevozu osoba s invaliditetom, koja posjeduje pravovaljano izdanu i važeću vozačku dozvolu i koja je za taj posao ovlaštena;
- **vozni red** je akt koji sadrži: naziv prijevoznika, liniju na kojoj se obavlja prijevoz, vrstu linije, redoslijed autobusnih kolodvora, odnosno autobusnih stajališta, te njihovu udaljenost od mjesta gdje počinje linija, vrijeme dolaska i polaska s autobusnog kolodvora, odnosno autobusnog stajališta, režim

održavanja linije, razdoblje u kojem se održava linija, te rok važenja voznog reda.

Članak 5.

Poslovi u autobusnom prometu obavijaju se sukladno odredbama Zakona, podzakonskih akata, te akata Podružnice:

- a) Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Podružnice;
- b) Kolektivnog ugovora, odnosno Pravilnika o radu;
- c) Cjenika za prijevoz putnika i prtljage u javnom linijskom gradskom prijevozu s Odredbama za primjenu Cjenika;
- d) Pravilnika o službenoj odjeći;
- e) Pravilnika o zaštiti na radu;
- f) Pravilnika o zaštiti od požara;
- g) Pravilnika o organizaciji i radu sustava radio-veza;
- h) službenih uputa i obavijesti, te
- i) usmenih naredbi nadležnih rukovoditelja vezanih na obavljanje poslova u autobusnom prometu.

2. Rukovoditelji u prometu

Članak 6.

Prometni radnici dužni su izvršavati naredbe osoba s posebnim ovlastima u ZET-u, neposrednih i operativnih rukovoditelja, te ostalih rukovoditelja u ZET-u, u skladu s njihovim ovlaštenjima predviđenim ovim Pravilnikom i drugim općim aktima Podružnice.

Osobe s posebnim ovlastima u smislu odredaba ovog Pravilnika su:

- direktor Podružnice;
- izvršni direktori;
- rukovoditelji autobusnih pogona i Centra za nadzor i upravljanje prijevozom.

Neposredni rukovoditelji su:

- šef prometa;
- šef Odjela za nadzor i upravljanje prijevozom;
- šef Odsjeka kontrole karata.

Operativni rukovoditelji su:

- glavni prometnik;
- prometnik;
- dispečer (prometnik u Pogonu);
- kontrolor prometa;
- linijski kontrolor;
- kontrolor otpremnik;

- pomoćni otpremnik:
- kontrolor-koordinator (kontrolora karata).

Posrednim rukovoditeljima smatraju se rukovoditelji ostalih organizacijskih jedinica Podružnice.

Detaljne nadležnosti pojedine vrste rukovoditelja, kao i obveze i odgovornost prometnih radnika utvrđene su kartama radnih mjesta Podružnice.

Članak 7.

Usmene naredbe radnicima u prometu u pravilu daju neposredno operativni rukovoditelji, a po potrebi to mogu činiti i ostali rukovoditelji iz članka 6.

Svaka naredba izdana prometnim radnicima, a koja je u suprotnosti s prije izdanom naredbom može se izvršiti samo pod uvjetom da je nalogodavatelj prilikom izdavanja naredbe upoznat s ranije izdanom naredbom, odnosno uz obrazloženje razloga prometnom radniku zbog kojih su izdane proturječne upute ili naredbe.

O izmjeni prethodne naredbe treba pravovremeno obavijestiti i rukovoditelja koji je prethodnu naredbu izdao.

Članak 8.

Prometni radnici dužni su se pravovremeno upoznati sa svim propisima, službenim uputama i obavijestima, kao i dnevnim promjenama koje se odnose na obavljanje poslova u autobusnom prometu.

Prometni radnici upoznaju se s propisima i načinom obavljanja poslova u autobusnom prometu i putem obveznog redovitog i dopunskog obrazovanja, podučavanja i provjeravanja stručne osposobljenosti, radnih savjetovanja i ostalih službenih sastanaka koji se održavaju za vrijeme ili izvan redovitog radnog vremena.

Prometne radnike sa službenim uputama i obavijestima upoznaje neposredni rukovoditelj usmeno, ili se oni objavljuju na oglasnim pločama, odnosno putem Tjednog biltena Podružnice, radio-vezom ili ostalih oblika obavještavanja.

Nepoznavanje propisa i uputa koji se odnose na obavljanje poslova u autobusnom prometu prometne radnike ne oslobađa odgovornosti.

Članak 9.

Poslove u autobusnom prometu mogu samostalno obavljati samo radnici koji imaju odgovarajući stupanj obrazovanja i koji su za to osposobljeni.

Članak 10.

Prometni radnik mora za vrijeme rada biti odjeven u službenu odjeću u skladu s odredbama Pravilnika o službenoj odjeći radnika Podružnice.

Linijski kontrolori, kontrolori karata i kontrolori koordinatori, ovisno o rasporedu rada mogu raditi i u građanskoj odjeći.

Prometni radnik, odjeven u službenu odjeću Podružnice, svojim ponašanjem i izgledom ne smije narušavati ugled Podružnice.

Članak 11.

Prometni radnici za vrijeme rada moraju posjedovati dokument Podružnice kojim, prema potrebi, mogu dokazati pripadnost Podružnici.

Svaki prometni radnik vodi se pod službenim brojem. Pri raspoređivanju na rad prometni radnik označava se službenim brojem. Isto tako može se označavati i u službenim uputama, obavijestima i oglasima.

Članak 12.

Autobusom smije upravljati samo osoba koja posjeduje pravovaljanu vozačku dozvolu i koja je za to službeno određena i ovlaštena.

Bez odobrenja nadležne osobe, prometni radnik koji nije u službi ne smije stavljati autobus u pokret ni dirati pojedine uređaje i opremu, ni u garaži ni na liniji, osim u slučajevima predviđenim ovim Pravilnikom.

Članak 13.

Po završetku radnog vremena, pri korištenju prijevoznih usluga vozilima Podružnice, prometni radnik smatra se putnikom i dužan je pridržavati se svih propisa koji se odnose na putnike, ukoliko ovim Pravilnikom nije određeno drugačije.

Članak 14.

Prometnom radniku nije dozvoljeno davanje izjave neovlaštenim osobama i putnicima ako time odaje poslovnu tajnu ili narušava ugled Podružnice.

Prilikom davanja izjava ovlaštenim osobama o događajima za vrijeme rada u prometu, prometni radnik obavezan je o tome podnijeti pisano izvješće neposrednom rukovoditelju.

Članak 15.

Prometni radnik dužan je poslove obavljati stručno, savjesno i korektno, tako da ne ugrožava sigurnost prometa, osobnu sigurnost i sigurnost ostalih osoba i imovine.

II. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA PROMETNE RADNIKE

1. RASPORED RADA I RASPOREĐIVANJE PROMETNIH RADNIKA NA RAD

Članak 16.

Prometni radnici raspoređuju se na rad u smjenama prema određenom rasporedu rada i utvrđenom radnom vremenu, koji izrađuju stručne službe, u skladu s propisima Republike Hrvatske i aktima podružnice ZET.

Raspored rada sadrži:

- redni broj raspoređivanja na rad (u nastavku: broj službe);
- broj linije i oznaku voznog reda;

- mjesto nastupa na rad;
- vrijeme početka i završetka rada;
- dužinu trajanja rada;
- ostale elemente neophodne za raspored rada.

Članak 17.

Prometni radnik dužan je pravovremeno upoznati se s vremenom i mjestom nastupa na rad, te osobno obavljati poslove na koje je raspoređen rasporedom rada.

Članak 18.

Vozač, koji je rasporedom rada raspoređen na rad kao pričuva, mora se prije nastupa na rad javiti osobno dispečeru (prometniku u Pogonu) i za vrijeme trajanja takvog radnog vremena ne smije se udaljavati bez njegova odobrenja.

Ukoliko dispečer (prometnik u Pogonu) rasporedi vozača iz pričuve na dvokratnu ili bilo koju drugu službu u prometu, isti je obvezan odraditi tu službu kao da je na nju redovito raspoređen, a obračunava se vrijeme koje je proveo na radu.

Za vrijeme koje provodi u pričuvi, vozač po potrebi može obavljati i ostale poslove koji odgovaraju njegovim stručnim i radnim sposobnostima.

Članak 19.

Prometni radnik koji je raspoređen na slobodan prijevoz (vožnja po ugovoru ili narudžbi), obvezan je osim odredbi ovog Pravilnika primjenjivati i posebne upute dane za obavljanje te vožnje.

Članak 20.

Međusobna zamjena prometnih radnika u obavljanju poslova i radnih zadataka (službe) moguća je samo uz odobrenje neposrednog rukovoditelja.

Članak 21.

Ako vozač zakasni na rad, a mjesto nastupa službe je u garaži, obvezan je prije početka rada javiti se dispečeru (prometniku u Pogonu).

Ako vozač zakasni na rad, a mjesto nastupa službe je na liniji, obvezan je prije početka rada javiti se otpremniku, a ako to ne može, posredstvom radio-veze ili telefonom prometniku ili dispečeru (prometniku u Pogonu).

Ostali prometni radnici, u slučaju zakašnjenja na rad, obvezni su javiti se svom neposrednom rukovoditelju.

Članak 22.

Zakašnjenjem se smatra ako prometni radnik nije počeo raditi u roku do 2 sata od vremena utvrđenog rasporedom rada.

Dolazak na rad sa zakašnjenjem dužim od 2 sata smatra se izostankom s rada. U takvom slučaju prometni se radnik u pravilu ne zadržava na radu, ali ga operativni rukovoditelj u slučaju potrebe može zadržati.

Članak 23.

Ako se vozač osjeća nesposobnim za rad ili ako službu ne može primiti zbog spriječenosti (bolesti, nesreće, smrtnog slučaja u obitelji i sl.), obvezan je to javiti dispečeru (prometniku u Pogonu) a ostali prometni radnici svom operativnom rukovoditelju odmah po saznanju, a najkasnije 2 sata prije vremena određenog za početak rada.

Članak 24.

Nakon prestanka razloga zbog kojeg je bio privremeno odsutan s rada, vozač je obvezan javiti se dispečeru (prometniku u Pogonu), a ostali prometni radnici svom operativnom rukovoditelju kako bi mogli biti raspoređeni na rad za sljedeći dan.

Članak 25.

Nakon privremene spriječenosti za rad, prometni radnik obvezan je svom neposrednom rukovoditelju predložiti dokaze kojima opravdava privremenu spriječenost.

Prometni radnik obvezan je upoznati se sa svim promjenama nastalim u prometu za vrijeme njegove odsutnosti s rada.

Članak 26.

Za vrijeme rada i sve dok su u službenoj odjeći, prometni se radnici moraju ponašati pristojno i međusobno surađivati.

Članak 27.

Prometni radnik dužan je dolaziti na rad psihički i fizički odmoran.

Zabranjeno je dolaženje na rad pod utjecajem alkohola, opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje.

Članak 28.

Prometni radnik za kojeg se po vanjskom izgledu ili njegovim postupcima sumnja da je pod utjecajem alkohola, opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje dužan je na zahtjev neposrednog rukovoditelja, bez prisustva putnika, podvrci se utvrđivanju radne sposobnosti.

Smatra li potrebnim, a radi pribavljanja dokaza, neposredni rukovoditelj može takvog radnika uputiti na vađenje krvi i uzimanje urina u nadležnu zdravstvenu ustanovu.

Prometni radnik dužan je na zahtjev za to ovlaštenog radnika ZET-a pristupiti preventivnoj kontroli alkometrom.

Članak 29.

Prometnog radnika, koji je zatečen na radu pod utjecajem alkohola, droga ili lijekova označenih da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, operativni rukovoditelj mora udaljiti s poslova te podnijeti pisano izvješće o povredi radne obveze.

Ako operativni rukovoditelj ne može sam udaljiti radnika s radnog mjesta, mora pozvati policiju.

Članak 30.

Ukoliko prometni radnik odbije kontrolu alkometrom, odnosno kontrolu pregleda krvi i urina, smatra se da je na radnom mjestu zatečen pod utjecajem alkohola.

Članak 31.

Ako prometni radnik opazi da drugi prometni radnik obavlja rad pod utjecajem alkohola, droge ili lijekova označenih da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, dužan je o tome odmah obavijestiti operativnog rukovoditelja u prometu ili policiju.

Članak 32.

Prometnog radnika moguće je uputiti na izvanredni kontrolni zdravstveni pregled s ciljem utvrđivanja tjelesne i psihofizičke sposobnosti za upravljanje autobusom.

Članak 33.

Prometnog je radnika moguće uputiti na izvanredni zdravstveni pregled i u slučaju:

- ako ne ostvaruje prosječne rezultate rada;
- ako ugrožava sigurnost u prometu;
- ako dovodi u opasnost ljudski život.

2. Postupak u slučaju izvanrednog stanja u prometu

Članak 34.

U slučaju izvanrednog stanja u prometu, izazvanog elementarnim nepogodama ili ostalim nepredviđenim događajima, a koji imaju za posljedicu nemogućnost redovitog odvijanja prijevoza putnika, uznemiravanje javnosti, moguć nastanak štete i slično, prometni su radnici dužni postupati na sljedeći način:

- o nastalom stanju obavijestiti operativnog rukovoditelja, a prema potrebi i policiju;
- prometnik ili rukovoditelj Centra za nadzor i upravljanje prometom obvezni su obavijestiti izvršnog direktora za promet, a prema potrebi i izvršnog direktora za autobusnu tehniku, te direktora Podružnice;
- nastaviti rad bez obzira na istek radnog vremena sve do prestanka izvanrednog stanja, odnosno odobrenja operativnog rukovoditelja, nakon čega treba podnijeti pisano izvješće;
- poduzeti sve potrebne mjere radi uklanjanja i saniranja nastalog izvanrednog stanja.

Prestanak izvanrednog stanja utvrđuje direktor Podružnice.

Prometni radnici koji se ne nalaze na radu obvezni su u slučaju izvanrednog stanja odazvati se pozivu upućenom putem sredstava javnog priopćavanja ili na drugi način, te što prije doći na mjesta određena pozivom.

3. Dužnost podnošenja izvješća

Članak 35.

Izvješćem se smatra svaka obavijest o izvanrednom događaju.

Prometni radnici dužni su podnositi izvješće o svim izvanrednim događajima nastalim za vrijeme obavljanja poslova.

Prometni radnik izvješće podnosi neposrednom rukovoditelju usmenim ili pisanim putem, sukladno odredbama Pravilnika.

Članak 36.

Pisano izvješće mora biti napisano hrvatskim jezikom, latiničnim pismom, čitljivo, a navodi moraju biti potpuni i istiniti.

Prometni radnik pisano izvješće mora podnijeti kad nastupe izvanredni događaji kojima je prouzročeno sljedeće:

- neredovitost u prometu zbog prometne ili drugih nesreća;
- materijalna šteta na autobusu ili izvan njega;
- ozljede ili smrtni slučajevi putnika, pješaka ili ostalih sudionika u prometu;
- sporovi s putnicima;
- kad nastupe ostali slični slučajevi.

Članak 37.

Pisano izvješće podnosi se u pravilu istog dana kada se događaj zbio, i to nakon završetka rada, a treba sadržavati sljedeće podatke:

- datum podnošenja izvješća;
- mjesto, datum i vrijeme događaja;
- liniju, oznaku voznog reda i garažni broj autobusa;
- opis događaja;
- podatke o ostalim osobama i vozilima sudionicima događaja;
- broj ozlijeđenih, poginulih;
- opis nastale štete;
- vrijeme trajanja zastoja u prometu;
- osobne podatke svjedoka događaja;
- podatke o službenim organima koji su obavili uviđaj;
- opis poduzetih radnji podnositelja izvješća;
- ime, prezime i službeni broj podnositelja izvješća;
- ostale podatke bitne za događaj,
- potpis podnositelja izvješća.

Članak 38.

Svaki prometni radnik koji opazi da drugi radnik ponašanjem, radom ili propustom uzrokuje ili može prouzročiti opasnost u prometu za osobe ili imovinu, obvezan je istoga upozoriti na posljedice i nastojati ga spriječiti u takvom ponašanju.

Prometni radnik koji postupi suprotno, suodgovoran je s počiniteljem.

Članak 39.

Operativni je rukovoditelj ovlašten udaljiti prometnog radnika iz prometa ukoliko ga zatekne:

- da obavlja poslove na način opasan po sigurnost osoba ili imovine;
- da narušava ugled Podružnice;
- da se nepropisno odnosi prema putnicima i prometnim radnicima.

III. ODREDBE O SLUŽBI PRI IZLASKU I POVRATKU AUTOBUSA U GARAŽU

1. Kretanje prometnih radnika u krugu garaže

Članak 40.

Prometni radnik smije pri dolasku ili odlasku iz garaže upotrebljavati samo one ulaze i izlaze koji su u tu svrhu određeni, te se kretati najkraćim određenim putem.

Članak 41.

Prometnim radnicima nije dozvoljeno:

- nepotrebno zadržavanje u krugu garaže;
- nepotrebno zadržavanje na prostorima za parkiranje;
- ulaženje u autobus ili izlaženje iz autobusa u kretanju;
- ulaženje u prostore servisnog održavanja autobusnih vozila;
- neovlašteno pokretanje autobusa i diranje uređaja u autobusu.

2. Početak službe u garaži

Članak 42.

Vozač je obvezan javiti se na rad 20 minuta prije početka rada određenog prema rasporedu rada, zbog pregleda autobusa, te preuzimanja autobusa i opreme, te propisane dokumentacije:

- putnog radnog lista;
- knjige nedostataka na vozilu;
- kartona preventivnog pregleda;
- prometne dozvole;
- tablice voznog reda.

3. Oprema vozača autobusa

Članak 43.

U vrijeme obavljanja službe vozač autobusa mora imati sljedeću opremu:

- dokument kojim dokazuje pripadnost Podružnici;
- pravovaljanu vozačku dozvolu;
- dovoljnu količinu svih vrsta vozničkih karata;
- dovoljnu količinu sitnog novca;
- četvrtasti ključ (firkant) ili drugi ključ za vrata;
- ostalu opremu kojom se po potrebi zadužio.

4. Pregled, preuzimanje i oprema autobusa

Članak 44.

Pri preuzimanju autobusa u garaži ili na liniji vozač je obavezan prije početka vožnje savjesno pregledati autobus, radi utvrđivanja njegove tehničke ispravnosti i opremljenosti.

Prilikom preuzimanja autobusa u prometu vozač koji predaje autobus dužan je upozoriti vozača koji preuzima autobus na sve uočene pogonske smetnje, nedostatke, oštećenja ili prometne nesreće nastale tijekom prometovanja.

Vozač koji predaje autobus dužan se, ako primopredaja nije na početnom stajalištu, s vozačem koji preuzima autobus voziti do prvog stajališta na kojemu je moguće obaviti pregled vozila.

Članak 45.

Prilikom pregleda autobusa naročitu pozornost vozač treba obratiti na ispravnost:

- uređaja za upravljanje i zaustavljanje;
- pneumatika;
- svjetala i svjetlosne signalizacije;
- vrata i uređaja za otvaranje i zatvaranje vrata i signalizacije položaja vrata;
- vozačkog sjedala;
- vjetrobranskog stakla;
- brisača vjetrobranskog stakla;
- unutarnjih i vanjskih zrcala;
- uređaja za provjetravanje i grijanje vozačkog prostora;
- signalnih uređaja (natpisne ploče smjera vožnje, displej s natpisom linija);
- kontrolno signalnih uređaja;
- vanjskog zvučnog signala;
- putničkog prostora, sjedala i rukohvata.

Pozornost treba obratiti i na:

- pokazivače(svjetlosne indikatore) na upravljačkoj ploči o stanju razine ulja u motoru i rashladne tekućine;
- pojavu ptopuštanja ulja, rashladne tekućine ili goriva ispod autobusa;
- čistoću putničkog prostora;
- rasvjetu putničkog prostora;
- opremu autobusa prema članku 46. ovog Pravilnika.

Članak 46.

Oprema autobusa sastoji se od:

- prometnog znaka za označavanje neispravnog ili zaustavljenog vozila na kolniku (sigurnosni trokut);
- pribora za pružanje prve pomoći;
- aparata za gašenje požara;
- klinastih podmetača;
- čekića za razbijanje stakla;
- daljinskog upravljača i uređaja za poništavanje voznih karata;
- radio primopredajnika s komandnom kutijom, razglasom i pripadajućom opremom (ako je njima opremljen);
- informativnih oznaka (natpisnih ploča, pločica broja voznog reda);
- informacijskog displeja;
- ključa za vrata sanitarnih prostora na krajnjim stajalištima;
- sredstva za brisanje i spriječavanje stvaranja leda na staklu, lopatom i strugačem za skidanje snijega i leda u jesensko-zimskim uvjetima korištenja.

Vozač je odgovoran da signalne oznake budu istaknute propisno, na za to predviđenom mjestu.

Članak 47.

Autobus koji se upućuje na slobodni prijevoz izvan područja mreže autobusnih linija ZET-a dobiva dodatnu opremu:

- alat;
- najvažnije doknadne dijelove;
- rezervni kotač;
- prenosivu svjetiljku za osvjtljavanje;
- natpisnu ploču za slobodni prijevoz i dr..

Članak 48.

Ukoliko vozač prije izlaska u promet utvrdi nedostatke, oštećenja, neispravnost ili pomanjkanje opreme ili uređaja, pri izlasku mora o tome obavijestiti operativnog rukovoditelja, ili za to ovlaštenu osobu servisa autobusa.

Članak 49.

Nedostatke ili oštećenja autobusa ili opreme uočene prilikom prijema vozila, koja ne utječu na sigurnost ili tehničku ispravnost, vozač mora evidentirati u putni radni

list, što ovlaštena osoba-preuzimač, odnosno vozač koji predaje autobus potvrđuju svojim potpisom u knjigu kvarova.

Članak 50.

Ukoliko vozač nije dao pisanu primjedbu, smatra se da je preuzeo ispravno i propisno opremljeni autobus. Neispravni autobus ne smije se upućivati u promet.

Autobus s nečistim vozačkim i putničkim prostorom, u pravilu se ne smije iz garaže upućivati u promet.

5. Vožnja autobusa u krugu garaže

Članak 51.

Vožnja autobusima u krugu garaže dopuštena je samo vozačima „D“ kategorije, i to u određenim smjerovima i za tu svrhu namijenjenim površinama.

Autobus se unutar garaže mora voziti oprezno, a brzina vožnje ne smije biti veća od 10 km/h.

Vožnjom autobusa ne smije se dovoditi u opasnost sigurnost osoba i ostalih vozila u garaži.

Vozačima iz prometa zabranjen je ulazak autobusom u prostor servisa autobusa.

6. Izlazak autobusa iz garaže

Članak 52.

Po završetku pregleda i preuzimanja autobusa, pošto je utvrđena ispravnost i opremljenost, vozač izlazi iz garaže na liniju prema utvrđenom voznom redu i trasi kretanja.

Pri izlasku iz garaže vozač se treba logirati i upisati svoje podatke u FRCITY, uključiti radio uređaj i javiti se prometniku

Članak 53.

Vrijeme izlaska i trasa kretanja autobusa utvrđena je unaprijed i naznačena u tablici voznog reda.

Pri izlasku iz garaže na autobusu moraju biti postavljene oznake broja linije, naziva ili smjera vožnje i oznaka broja voznog reda.

Noću i pri smanjenoj vidljivosti, unutrašnjost autobusa pri izlasku iz garaže mora biti osvijetljena.

Na izlaznoj porti vozač mora obvezno zaustaviti autobus zbog pregleda i evidentiranja izlaska vozila kao i utvrđivanja mogućih neevidentiranih nedostataka (oštećenja i sl.)

IV. ODREDBE O OBAVLJANJU SLUŽBE NA LINIJI

1. Poznavanje karakteristike autobusnih linija i autobusa

Članak 54.

Vozač je dužan prije nastupa službe upoznati se sa svim karakteristikama linija i autobusa na koje je raspoređen, a osobito ako na njima nije prethodno vozio.

Vozač može biti raspoređen na sve linije i autobuse za koje je prethodno obučen i osposobljen te smije obavljati samo onu službu koja mu je određena rasporedom rada ili usmenim rasporedom operativnog rukovoditelja.

2. Označavanje smjera vožnje

Članak 55.

Cilj vožnje, odnosno linija kretanja (signalne oznake), označava se: brojem linije, nazivom početnog i krajnjeg stajališta ili nazivom samo krajnjeg stajališta u smjeru kretanja.

Autobus mora imati na prednjoj i na desnoj bočnoj strani oznaku cilja vožnje, odnosno trase kretanja, te oznaku broja linije, a na stražnjoj strani oznaku broja linije.

Oznake iz ovog članka mogu biti izvedene u obliku natpisnih ploča, pokretnih traka ili predočnika (displeja).

Noću i pri slaboj vidljivosti signalne oznake moraju biti osvijetljene.

Ukoliko je u vozilo ugrađen predočnik (displej), vozači autobusa dužni su ga upotrebljavati u skladu s propisanim uputama.

Članak 56.

Za pravilno postavljanje signalnih oznaka odgovoran je vozač.

3. Praktična obuka

Članak 57.

Dolaskom u ZET svaki je vozač dužan proći praktičnu obuku na vozilima koje posjeduje Pogon u kojem će raditi, sukladno Programu za praktično osposobljavanje vozača autobusa.

Članak 58.

Prometni radnik na praktičnoj obuci – uvođenju u rad obavlja sve predviđene poslove i radne zadatke pod nadzorom odabranog iskusnog vozača ili drugog radnika određenog za obučavanje – mentora.

Članak 59.

Praktična obuka traje do 15 radnih dana, nakon kojih prometni radnik radi samostalno.

Trajanje praktične obuke utvrđuje neposredni rukovoditelj.

4. Dužnosti mentora

Članak 60.

Mentor mora prometnog radnika iz članka 58. ovog Pravilnika upućivati u praktičan rad i obavještavati ga o svim pojedinostima i osobitostima koje se pojavljuju redovito u radu, osobito o onima koje nisu uobičajene.

Članak 61.

Radi sigurnosti prometa mentor mora biti uvijek uz radnika kojega podučava kako bi mogao, bude li potrebno, odmah intervenirati vlastitom radnjom u cilju sprečavanja nezgode ili ublažavanja njene posljedice.

Članak 62.

Mentor mora bilježiti sva opažanja u vezi s praktičnom podukom, na kraju koje mora podnijeti pisano izvješće neposrednom rukovoditelju prometnog radnika kojeg obučava, uz ocjenu uspjeha praktične poduke.

Ako mentor ocijeni da prometni radnik na praktičnoj poduci ne obavlja poslove radnog mjesta onako kako je to propisano i ne prihvaća upute ili radi samovoljne radnje protivno prometnim propisima i ovom Pravilniku, mora o tome podnijeti izvješće neposrednom rukovoditelju radnika kojeg obučava i prije isteka roka praktične poduke.

Članak 63.

Prometni radnik iz članka 58. ovog Pravilnika mora se pridržavati odredbi ovog Pravilnika te uputa i naredbi mentora i izvršavati njegove upute tako da se što potpunije osposobi i osamostali.

4. Održavanje voznog reda

Članak 64.

Prijevoz putnika i ručne prtljage na redovitim autobusnim linijama obavlja se prema unaprijed utvrđenom voznom redu, dok se u prijevozu po narudžbi (ugovoru), odnosno za posebne potrebe, trasa kretanja i vozni red utvrđuju za svaku vožnju posebno.

Članak 65.

Za pridržavanje voznog reda na liniji, odnosno za točnost polazaka s početno-krajnjih stajališta odgovoran je vozač autobusa, ukoliko otpremu ne obavlja otpremnik.

Podatke o voznom redu vozač ima u tablici voznog reda u kojoj su napisani polasci autobusa s početnih, a tamo gdje je to naznačeno i s usputnih stajališta, te trasa dolaska autobusa na liniju i povratka s linije u garažu.

Članak 66.

U slučaju potrebe, isključivo po nalogu operativnog rukovoditelja, vozač je obvezan primjenjivati izmjenjeni vozni red (skraćeno ili produženo vrijeme vožnje, mijenjati trasu kretanja i sl.).

Članak 67.

U slučaju poremećaja u prometu i u drugim opravdanim slučajevima, na krajnjim ili usputnim stajalištima gdje se obavlja prelazak putnika na autobus ili drugo prijevozno sredstvo, vozač autobusa mora čekati dolazak tog prijevoznog sredstva do 5 minuta, ukoliko operativni rukovoditelj u prometu ne odredi drugačije.

Članak 68.

U slučaju izvanrednog stanja u prometu, uslijed kojeg je nemoguće održavati planirani vozni red, vozač autobusa obvezan je odmah o tome obavijestiti radio vezom prometnika ili usmeno operativnog rukovoditelja koji će odrediti postupak za svaki pojedini slučaj.

U izvanrednim slučajevima u kojima nije moguće održati postojeći vozni red i kad vozač nije u mogućnosti izvršiti obavezu iz prethodnog stavka, potrebnu odluku donosi sam poštujući pri tome načelo da je sigurnost prometa važnija od točnosti.

Zadnja vožnja (polazak na liniji) mora se obaviti točno prema voznom redu, a nije li to moguće, ne prije vremena predviđenog voznim redom.

Članak 69.

Autobus koji obavlja zadnju vožnju na određenoj liniji, ukoliko je to voznim redom predviđeno, obvezno čeka na spoj s vozilima ostalih linija.

5. Otvaranje i zatvaranje vrata

Članak 70.

Otvaranje i zatvaranje vrata na autobusu obavlja vozač autobusa, ako mu je tehnički omogućena takva opcija.

Članak 71.

Vozač autobusa smije vrata otvarati samo na mjestima predviđenim za ulazak-izlazak putnika, kad je autobus zaustavljen i kad se uvjeri da se otvaranjem vrata ne ugrožava sigurnost putnika.

U izvanrednim slučajevima, odnosno uslijed neispravnosti autobusa ili zastoja na trasi linije, vrata se smiju otvoriti i omogućiti izlazak putnicima, uz povećanu pozornost i oprez kako ne bi došlo do nezgoda.

Članak 72.

Zabranjeno je pokretanje i vožnja autobusa s otvorenim vratima.

Prilikom zatvaranju vrata potrebno je obratiti pažnju na ulazak i izlazak putnika. Vrata se smiju zatvoriti tek kad je izlazak i ulazak putnika završen.

Autobus kod kojeg se vrata ne mogu ispravno otvarati, neispravan je za promet.

6. Ulazak i izlazak putnika

Članak 73.

Ulaženje putnicima dozvoljeno je samo na vrata označena kao ulazna, uz obveznu kontrolu karata.

Ulazak i izlazak putnika dopušten je samo na autobusnim stajalištima i u vremenu dok je autobus zaustavljen.

Iznimno, uz povećanu pozornost i oprez, dopušten je izlazak iz autobusa i izvan stajališta u izvanrednim okolnostima kada je ugrožena sigurnost putnika ili uslijed duljeg vremenskog zastoja na trasi linije kao posljedice neispravnosti vozila, prometne nesreće i sl.

Članak 74.

Ulazak i izlazak putnika obavlja se prema oznakama postavljenim na autobus.

7. Ponašanje osoblja u autobusu za vrijeme obavljanja službe

Članak 75.

Prometni radnici dužni su se u autobusu ponašati službeno i pristojno.

Vozač ne smije dopustiti da ga putnici ometaju u vožnji, pa za vrijeme vožnje vozaču, u pravilu, nije dozvoljen razgovor s putnicima.

Kad prometne prilike to dopuste vozač smije putnicima davati samo kratke i jasne obavijesti vezane uz odvijanje prometa.

Ako autobus ima vozačku kabinu potpuno odvojenu od putničkog prostora, vozač za vrijeme vožnje mora imati vrata vozačke kabine zatvorena i osigurana od neželjenog otvaranja od strane putnika.

Ukoliko je autobus opremljen uređajem s internim razglasom, vozač je dužan potrebne obavijesti putnicima reći putem takvog uređaja.

Komuniciranje s prometnikom i eventualno ostalim sudionicima posredstvom radio veze vozač je obavezan obavljati na način propisan Pravilnikom o organizaciji i radu sustava radio-veza Podružnice.

Tijekom vožnje vozaču nije dozvoljeno slušanje radio prijemnika ili drugog uređaja za reprodukciju zvuka, čitanje novina, niti razgovaranje mobilnim telefonom, te pisanje SMS poruka.

Iznimno, mobilni telefon može se koristiti u službene svrhe, samo za vrijeme stajanja na stajalištu.

Članak 76.

Prometnim radnicima nije dozvoljeno pušenje u autobusu.

8. Odnos prema putnicima

Članak 77.

Prometni se radnici moraju prema putnicima odnositi pristojno, uslužno i susretljivo.

Članak 78.

Sukobi s putnicima ili drugim osobama nisu dopušteni, a osobito prilikom nezgoda, smetnji ili zastoja u prometu.

Prometni radnik nikad ne smije odgovarati otresito, uvredljivo ili pogrdno, a bude li uvrijeđen mora se svladati i mirno odgovoriti ukoliko je odgovor nužan.

Članak 79.

Prometnim radnicima u službi nije dopušteno upuštati se u razgovore koji nisu vezani za obavljanje prometne službe.

Članak 80.

Ako putnik ošteti autobus ili u većoj mjeri onečisti unutrašnjost, dužan je nadoknaditi nastalu štetu. U tu svrhu vozač treba uzeti njegove osobne podatke. Prometni radnici mogu zatražiti intervenciju policije ako se za to ukaže potreba.

9. Odredbe za putnike

Članak 81.

Putnicima nisu dozvoljene radnje koje bi mogle ugroziti sigurnost prometa i ostalih putnika. Osobito nije dozvoljeno:

- otvarati i zatvarati vrata na autobusu;
  - uskakati i iskakati iz autobusa za vrijeme vožnje;
  - nasilno otvarati i zatvarati vrata i spriječavati njihovo zatvaranje;
  - naslanjati se na vrata;
  - naginjanji se kroz otvorena vrata i prozore;
  - vješati se o rukohvate u autobusu;
  - ulaziti u autobus neodjeveni ili odjeći koja je nečista u mjeri da može uprljati druge putnike ili autobus;
  - unositi prtljagu, stvari i životinje suprotno odredbama ovog Pravilnika;
  - pušiti i uživati alkoholna pića u autobusu;
  - bacati otpatke i oštećivati autobus i oznake na autobusu;
- zadržavati se u autobusu na način koji ometa naplatu putne karte, ulazak ili izlazak iz autobusa i onemogućavati smještaj putnika u autobusu;
  - ometati vozača u obavljanju službe;
  - ulaziti u autobus s koturaljkama i klizaljkama na nogama;
  - u vozilu jesti sladoled, brzu hranu i konzumirati napitke;
  - na bilo koji način ugrožavati ostale putnike u autobusu.

Vozač, ili drugi prometni radnik u vozilu, dužan je, ako uoči da putnik postupa protivno odredbama iz stavka 1. ovog članka, opomenuti putnika a ukoliko i unatoč opomeni putnik izvrši koju od navedenih radnji, zatražiti od putnika da napusti vozilo. Ukoliko to putnik ne učini, vozač može zatražiti pomoć policije.

Članak 82.

Kad su sva mjesta u vozilu popunjena, putnici koji uđu u već popunjeno vozilo, moraju na zahtjev prometnog radnika izaći.

Članak 83.

Mjesta za sjedenje putnika u autobusu ne smiju zauzeti sljedeći osobe:

- radnici ZET-a u službenoj odjeći;
- djeca koja se prevoze besplatno u predškolskoj dobi.

Iznimno, kad se prevozi mali broj putnika, a sjedeća mjesta nisu zauzeta, navedene osobe smiju sjediti u autobusu.

Članak 84.

Ulaskom u autobus putnik smije zauzeti samo jedno sjedalo. Putnik ne smije zauzeti slobodno sjedeće mjesto za nekog drugog putnika.

Ako su sva sjedeća mjesta u autobusu zauzeta, vozač je dužan zamoliti mlađeg putnika da ustupi mjesto starijem, invalidu, trudnici, majci s djetetom u naručju i starijoj ili iznemogloj osobi.

U autobusu određena su i posebno označena mjesta za invalidne osobe.

Za vrijeme vožnje putnici se moraju držati za rukohvate u autobusu.

Članak 85.

Prijevoz autobusima nije dozvoljen:

- osobama koje su vidno pod utjecajem alkohola ili opojnih droga;
- osobama koje pokazuju znakove duševnog poremećaja;
- osobama koje ne mogu ili ne žele platiti usluge prijevoza,
- djeci do 6 godina starosti bez pratnje odraslih osoba.

Djeca predškolske dobi primaju se na prijevoz samo u pratnji i pod nadzorom odrasle osobe. Uz jednu osobu smije biti najviše troje predškolske djece (osim u slučajevima izvanrednih i ugovornih vožnji).

10. Prijevoz prtljage

Članak 86.

Pod prtljagom podrazumijeva se predmet koji putnik unosi sa sobom u autobus radi prijevoza.

Putnik može u vozilo unijeti ručnu prtljagu, dječja kolica, invalidska kolica, lovačku ili sportsku opremu (pušku u futroli bez naboja, skije, pribor za ribolov i slično) i ostalu prtljagu koja svojim dimenzijama i svojstvima ne ugrožava sigurnost putnika i prometno osoblje.

Dječja kolica s djetetom u njima, kolica koja nije moguće sklopiti ili invalidska kolica putnik može unijeti samo u autobus koji unutaršnjim uređenjem imaju osiguran prostor za ta kolica. Putnicima je ulazak u te autobuse dozvoljen samo na vrata označena simbolom za dječja ili invalidska kolica. Navedenim simbolom označena su vrata uz, za kolica osigurani prostor.

Putnik je dužan voditi brigu o svojoj prtljazi. Prtljagu iz stavka 1. ovog članka potrebno je smjestiti na način da zauzima što manje prostora u vozilu, da ne ometa niti da na bilo koji način ne ugrožava ostale putnike i prometno osoblje.

Članak 87.

U autobuse nije dozvoljeno uzimati na prijevoz:

- stvari čije su dimenzije veće od 80 x 50 x 40 cm ili koje su teže od 30 kg;
- vatreno oružje, eksplozivne, lakozapaljive predmete i tekućine;
- predmete koji mogu ugroziti život, zdravlje i imovinu putnika i prometnog osoblja;
- predmete koji mogu ozlijediti, onečistiti, oštetiti ili uznemiriti putnike u vozilu ili prometno osoblje;
- životinje, osim peradi i kućnih ljubimaca u posebnim spremnicima te pasa u slučajevima propisanim u članku 89. ovog Pravilnika.

Iznimno od stavka 1. alineje 2. ovog članka dozvoljeno je pripadnicima policije i hrvatske vojske kada su na službenom zadatku, nošenje osobnog naoružanja i to na način utvrđen posebnim propisima.

11. Prijevoz pasa

Članak 88.

Slijepim osobama i osobama koje obučavaju pse vodiče slijepih osoba, u autobus je dopušteno uvođenje psa vodiča.

Subotom, nedjeljom, na dan uoči blagdana i na dan blagdana, od 20.00 do 06.00 sata u autobus je dopušteno uvođenje jednog psa uz iskaznicu kinološke organizacije, a uz uvjet da pas ima zaštitnu košaru na njušci i da se drži na kratkoj uzici.

Putnik s psom mora ulaziti na prednja vrata i zadržavati se na prednjem dijelu vozila.

Istovremeno se u autobusu može prevoziti samo jedan pas.

Iznimno od odredaba ovog članka dozvoljava se prijevoz tzv. kućnih ljubimaca (malih pasa, mačaka i sličnih pitomih malih životinja), koje se mogu nositi besplatno kao ručna prtljaga u torbama, košarama ili drugim prikladnim spremnicima. Ti spremnici moraju biti izrađeni tako da su isključena ozljeđivanja i onečišćenja osoba, kao i oštećenja i onečišćenja vozila.

12. Naplata prijevozne usluge

Članak 89.

Za prijevoz putnika i prtljage naplaćuje se prijevozna usluga određena Cjenikom za prijevoz putnika i prtljage vozilima ZET-a (u nastavku: Cjenik), na način sadržan u Odredbama za primjenu Cjenika.

Članak 90.

Putnik za vrijeme vožnje mora imati ispravnu voznu kartu.

Ulaskom u autobus putnika s ispravnom voznom kartom nastaje ugovorni odnos između putnika i Podružnice ZET, kojim se putnik obvezuje pridržavati odredbama ovog Pravilnika, a Podružnica se obvezuje prevesti putnika na odredište.

Članak 91.

Naplata prijevozne usluge podrazumijeva izdavanje voznih karata od strane vozača.

Vozač autobusa obavezan je naplatiti prijevoznju uslugu od putnika i provjeriti valjanost vozne karte.

Prilikom ulaska putnika vozač je dužan postupiti na sljedeći način:

- a) na početnom stajalištu: putnicima ulazak smije dozvoliti samo na prednja vrata, a ukoliko iz nekih razloga napusti vozački prostor pa putnici bez njegove provjere uđu u autobus, po povratku vozač je dužan proći kroz autobus i prekontrolirati karte. Izuzetak su roditelji s djetetom u otvorenim kolicima koji mogu ući i na vrata koja su označena za prijem roditelja s otvorenim kolicima;

- b) na usputnim stajalištima: putnicima se ulazak smije dozvoliti samo na prednja vrata uz provjeru karata. Vrijedi isti izuzetak kao u točki a) ovog članka. Iznimno, u slučajevima kada bi kontrola karata bitno utjecala na narušavanje voznog reda, vozač može dopustiti ulazak na sva vrata.

Na trasi linije vozač je dužan voditi brigu o granicama tarifnih zona i na uređajima za poništavanje karata pravovremeno izmijeniti zonu.

Svakoga putnika kojemu se proda vozna karta potrebno je upozoriti da je odmah poništi u uređaju za poništavanje karata.

Članak 92.

Vozne karte moraju se prodavati redom, i to najprije preostale karte iz već načetih blokova, a zatim iz novih blokova od najmanjeg broja serije, odnosno tekućeg broja navije.

Članak 93.

Putnik je dužan platiti voznu kartu, a vozač mu je dužan izdati istu.

Članak 94.

Pri kupnji karte u vozilu putnik je dužan prijevozu uslugu platiti sitnim novcem.

Članak 95.

Putniku kojeg prometni radnik zatekne bez pravovaljanje vozne karte, a bio ju je u mogućnosti kupiti, naplatit će se redovita i dodatna karta.

Ako putnik kojeg je prometni radnik zatekao bez pravovaljanje vozne karte uskrati naplatu prijevoza, prometni radnik ga isključuje iz daljnjeg prijevoza i podnosi pisano izvješće uz prethodno utvrđen identitet takvog putnika.

Ako putnik odbije pružiti podatke o svom identitetu ili izići iz vozila, potrebno je zatražiti intervenciju policije.

Članak 96.

Prometni radnik ovlašten je oduzeti neispravnu voznu kartu putniku, u skladu s Odredbama za primjenu Cjenika.

13. Zaustavljanje autobusa na stajalištu

Članak 97.

Autobus se mora zaustaviti na svim stajalištima linije na kojoj prometuje.

Prilikom zaustavljanja autobusa na stajalištu vozač mora pravovremeno smanjiti brzinu. U pravilu vozač zaustavlja autobus na stajalištu na način da je stajališna oznaka u razini s prednjim dijelom autobusa.

· Autobus se mora zaustaviti neposredno uz stajališni peron, na udaljenosti od oko 20 cm, vodeći brigu da se gume ne oštećuju o rubni kamen. Pri tome vozač mora voditi brigu o sigurnosti osoba koje se nalaze na stajalištu.

Prilikom izlaska sa stajališta, vozač autobusa mora provjeriti da li tu radnju može učiniti sigurnom, obzirom na ostale sudionike u prometu.

14. Zaustavljanje autobusa izvan stajališta

Članak 98.

Nije dopušteno zaustavljanje autobusa izvan stajališta radi izlaska i ulaska putnika, osim ako je to potrebno iz prometno-sigurnosnih razloga.

Izvan stajališta autobus se može zaustaviti samo u sljedećim slučajevima:

- kada to zahtijeva situacija u prometu, odnosno regulacija prometa;
- kada je vozaču upućen znak za zaustavljanje od strane policije ili kontrolora;
- ako se autobus ne može zaustaviti na redovnom stajalištu radi prepreke;
- u izvanrednim situacijama kao što su tehnička neispravnost vozila, prometne nezgode, prepreke na prometnici, stanje prometnice, atmosferske smetnje, teže povrede ili smrt putnika u autobusu i sl.,;
- na signale o mogućoj opasnosti (povici i sl.) dobivene iz putničkog prostora.

Prilikom duljeg stajanja izvan stajališta vozač mora autobus osigurati i vidljivo označiti svjetlosnim ili sigurnosnim znakovima u skladu s prometnim propisima.

15. Postupak u slučaju neispravnosti uređaja za prodaju i poništavanje vozničkih karata

Članak 99.

Kada vozač ili drugi prometni radnik utvrdi neispravnost uređaja za prodaju ili poništavanje putničkih karata, obavezan je nastaviti vožnju i nastojati o tome obavijestiti putnike.

Prometni radnik treba o neispravnosti uređaja odmah obavijestiti prometnika, a ako to ne može, prvog operativnog rukovoditelja i postupiti prema dobivenim uputama.

16. Postupak vozača za vrijeme obavljanja kontrole

Članak 100.

Na znak kontrolora (dizanje ruku ili stop tablice) vozač je dužan zaustaviti autobus i omogućiti kontroloru nesmetan ulazak u autobus radi nadzora-kontrole.

Pri obavljanju kontrole u autobusu, a na zahtjev kontrolora (prometa ili linijskog), vozač je obavezan omogućiti kontrolu i uvid u putni radni list, vozne karte i po potrebi omogućiti i kontrolu utrška (ako ima obvezu prodaje karata), vozačku dozvolu, prometnu dozvolu i eventualno drugu službenu evidenciju i dokumentaciju kao i omogućiti pregled opreme vozača i vozila.

Prilikom kontrole putnika, vozač je dužan surađivati s kontrolorom te uvažavati njegove upute o potrebi otvaranja ili zatvaranja vrata, uključivanja ili isključivanja uređaja za prodaju i poništavanje karata, zaustavljanja autobusa ili pozivanja policije.

17. Postupak na početno-krajnjem stajalištu

Članak 101.

Na krajnjem stajalištu zaključuje se prethodna vožnja i obavlja priprema za novu vožnju.

Vrijeme polaska vozač čeka na ulaznom stajalištu, ukoliko voznim redom nije drugačije predviđeno, odnosno ukoliko nije izdan poseban nalog otpremnika ili drugog operativnog rukovoditelja.

Članak 102.

Po dolasku na krajnje stajalište, vozač je obavezan autobus zaustaviti na mjestu predviđenom za izlazak putnika i osigurati ga od pokretanja. Nakon toga treba u putni radni list upisati obavljenju, tek završenu vožnju i na daljinskom upravljaču promijeniti smjer vožnje (A ili B, odnosno I ili II).

Vozač mora izbjegavati svaki nepotreban rad motora, vodeći pri tome računa o tehničkom stanju svih uređaja za pokretanje motora.

Članak 103.

Po dolasku na krajnje stajalište, nakon izlaska putnika i ako je to moguće, vozač mora pregledati unutrašnjost autobusa, kako bi ustanovio eventualno izgubljene i namjerno ostavljene stvari, odnosno predmete ili eventualno oštećenja vozila.

Pri snježnim padavinama i poledici, vozač je dužan na krajnjem stajalištu, kada je to moguće, sa stuba odstraniti snijeg i led, ukoliko mu je to omogućeno opremom.

Uoče li vozač ili drugo prometno osoblje ispisane simbole ili natpise neprimjerenog sadržaja u unutrašnjem ili na vanjskom dijelu autobusa, obavezni su o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja i postupiti prema dobivenim uputama.

Članak 104.

Nakon dolaska na krajnje stajalište, vozač nakon izlaska putnika mora temeljito pregledati autobus s obzirom na njegovu prometnu sposobnost (ispravnost). Utvrdi li vozač bilo kakav kvar ili onečišćenje, o tome mora obavijestiti prometnika, odnosno u nemogućnosti njega, otpremnika ili kontrolora na liniji, te postupiti po dobivenim uputama.

Članak 105.

Noću ili pri slaboj vidljivosti, za vrijeme stajanja na stajalištu, unutrašnjost autobusa mora biti osvijetljena.

Prilikom promjene linije vozač mora promijeniti i signalne oznake.

Članak 106.

Ako se vozač mora udaljiti iz autobusa, dužan je poduzeti potrebne radnje za osiguranje autobusa od samopokretanja i neovlaštenog korištenja i zatvoriti vrata.

Članak 107.

Za vrijeme obavljanja službe, na krajnjem stajalištu vozač je dužan pregledati autobus, a osobito:

- ispravnost auto-guma, njihovo zagrijavanje, eventualno prisustvo stranih tijela u gumama i sl.,;
- provjeriti zagrijanost glavčine i kočionog bubnja te pritegnutost kotača;
- provjeriti ima li znakova propuštanja ulja, rashladne tekućine ili goriva ispod autobusa;
- odstraniti eventualnu nečistoću s vjetrobranskog stakla, vanjskih zrcala i registarskih tablica autobusa;
- provjeriti ispravnost rada daljinskog upravljača i poništivača karata.

18. Postupak s nađenim stvarima

Članak 108.

Izgubljene stvari ili novac koji se nađe u vozilu, čekaonici ili drugim službenim prostorijama, mora se čuvati i najkasnije po završetku službe uz pisano izvješće položiti u prodavaonicu karata Podružnice, ili kod dispečera (prometnika) u Garaži.

Članak 109.

Prometni radnik koji je našene stvari (otvorene zamotke, novčanike, torbice itd.) preuzeo na pohranu, dužan je iste pregledati uz prisutnost svjedoka. Ako je našenu stvar preuzeo od putnika, dužan je zatražiti njegove osobne podatke i u njegovoj prisutnosti s još jednim svjedokom, utvrditi sadržaj i vrstu našenih stvari.

Nalaženje veće količine novca ili drugih stvari veće vrijednosti (nakit, razni dokumenti i sl.) mora odmah javiti prometniku ili drugom operativnom rukovoditelju te uz pisano izvješće po završetku službe predati u prodavaonicu karata Podružnice.

Članak 110.

U iznimnim slučajevima, kad se vlasnik izgubljenih stvari javi prometnom radniku za vrijeme službe, našene stvari mogu se predati vlasniku.

U tom slučaju osoba koja tvrdi da je izgubila stvari mora dokazati da su našene stvari upravo njeno vlasništvo, te se identificirati osobnom iskaznicom. Primitak

stvari mora pismeno potvrditi. Potvrda o primitku izgubljenih stvari zajedno s osobnim podacima predaje se uz pisano izvješće u prodavaonicu karata Podružnice.

Članak 111.

Ako putnik pokuša uzeti zaboravljene stvari suprotno odredbi članka 112. stavak 2., a prometni radnik to opazi, dužan ga je u tome spriječiti.

Članak 112.

Sadržaj nađenih stvari mora se držati u tajnosti.

Razgledavanje sadržaja nađenih stvari obvezno je u prisutnosti svjedoka.

Pokušaj utaje nađenih stvari povreda je radne obveze.

19. Primopredaja službe na liniji

Članak 113.

Primopredaja službe obavlja se u vrijeme i na stajalištu određenom rasporedom rada. Na drugom mjestu, odnosno u drugo vrijeme, primopredaja službe nije dopuštena.

Vozač koji preuzima službu na liniji dužan je biti na mjestu primopredaje najmanje 20 minuta prije vremena određenog za početak službe.

Prilikom preuzimanja autobusa u prometu vozač koji predaje autobus dužan je upozoriti vozača koji preuzima autobus na sve uočene pogonske smetnje, nedostatke, oštećenja ili prometne nesreće nastale tijekom prometovanja.

Vozač koji predaje autobus dužan se je s vozačem koji preuzima autobus, ako primopredaja nije na početnom stajalištu, voziti do prvog stajališta na kojemu je moguće obaviti pregled vozila.

Prilikom dolaska na rad na početno-krajnjem stajalištu ili u garaži, vozač je dužan prijaviti se neposrednom rukovoditelju, ako je isti raspoređen na rad na mjestu primopredaje službe. Tom se prilikom vozač mora sa svojim podacima upisati u FRCITY

Članak 114.

Vozač se je dužan prilikom primitka službe upoznati sa svim promjenama u prometu i ispravnosti autobusa, a kada napušta službu dužan je vozaču koji preuzima autobus s punom odgovornošću prenijeti sve informacije o nastalim promjenama.

Upoznavanje sa stanjem autobusa ne smije se obavljati pred putnicima.

Vozač je kod prijema i predaje službe obavezan propisno ispuniti putni radni list.

Vozač koji napušta službu dužan je u putni radni list upisati mjesto, vrijeme, završnu kilometražu i eventualno oštećenje autobusa, a u knjizi kvarova upisati i sve nedostatke i promjene nastale na autobusu za vrijeme njegove službe.

Članak 115.

Vozač mora prilikom preuzimanja autobus pregledati te utvrditi njegovu ispravnost, potpunost opreme i signalizacije na način propisan ovim Pravilnikom.

Vozač koji napušta službu dužan je obaviti sve pripreme za novu vožnju kako bi se primopredaja pravovremeno obavila.

Članak 116.

Ako vozaču ne dođe zamjena na vrijeme, dužan je o tome obavijestiti operativnog rukovoditelja u Centru, na liniji ili u garaži, te nastaviti s radom ukoliko to nije u suprotnosti s odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama.

U slučaju nedolaska zamjene vozač ne smije ostaviti autobus bez nadzora.

U nemogućnosti osiguranja zamjene vozača, vozilo se prema uputi operativnog rukovoditelja treba uputiti u garažu.

Članak 117.

Ako autobus iz bilo kojeg razloga ne stigne u određeno vrijeme na mjesto propisano za zamjenu, vozač koji je na tom mjestu trebao nastupiti u službu treba se javiti operativnom rukovoditelju te postupiti po dobivenim uputama.

Članak 118.

Vozač je obvezan na zahtjev operativnog rukovoditelja zamijeniti autobus i opremu kad to zahtijevaju prometno-tehničke potrebe.

20. Pravilno rukovanje autobusom i njegovim uređajima

Članak 119.

U vožnji je vozač dužan pravilno rukovati autobusom i njegovim uređajima.

Upotreba i rukovanje pojedinim uređajima na autobusu dopuštena je samo na ispravan način, prema uputama proizvođača autobusa te uputama i naredbama izdanim od operativnog rukovoditelja.

Za vrijeme vožnje vozač mora nadzirati rad motora i ostalih sklopova, uređaja i instrumenata na autobusu.

Članak 120.

Vozač treba tijekom vožnje voditi brigu o ispravnosti kočnica. Autobus koji ima neispravnu radnu ili pomoćnu kočnicu mora se isključiti iz prometa.

Članak 121.

Motornu kočnicu, odnosno retarder treba uvijek upotrebljavati za smanjenje brzine vožnje i za zaustavljanje autobusa, osim ako je autobus zbog opasnosti potrebno naglo zaustaviti.

Pomoćna kočnica upotrebljava se samo kad je autobus dulje vrijeme zaustavljen na jednom mjestu i kada se autobus pokreće na uzbrdici.

Članak 122.

Na autobusima sa ugrađenom tzv. stajališnom kočnicom, ista se smije upotrebljavati samo za zaustavljanje autobusa na kraće vrijeme i dok je autobus pod nadzorom vozača.

22. Propisna i pravilna vožnja

Članak 123.

Za vrijeme vožnje autobusa na javno-prometnim površinama vozač se mora pridržavati svih zakonskih propisa, te paziti na sigurnosti u prometu i udobnost putnika.

Stoga treba:

- brzinu vožnje prilagoditi tehničkom stanju autobusa, uvjetima kolnika, vidljivosti i atmosferskim uvjetima te ostalim sudionicima u prometu;
- pri pokretanju autobusa i tijekom vožnje koristiti pravilan stupanj prijenosa;
- vožnju učiniti sigurnom i udobnom putnicima, osobito prilikom radnji pokretanja, zaustavljanja, preticanja i obilaženja;
- izbjegavati naglo pokretanje i zaustavljanje autobusa bez opravdanog razloga;
- u zavoje ulaziti brzinama koje ne uzrokuju zanošenje autobusa.

23. Vožnja na opasnim uzdužnim nagibima

Članak 124.

Na autobusnim linijama s opasnim uzdužnim nagibima i prijevojima i brdskim linijama vozač autobusom mora upravljati osobito pažljivo.

Na početku uzbrdice i nizbrdice vozač mora uključiti odgovarajući stupanj prijenosa.

Na većim nizbrdicama nije dopušteno mijenjanje stupnja prijenosa i odvajanje rada motora od prijenosnih uređaja.

24. Punjenje autobusa pogonskim gorivom

Članak 125.

Autobusi se u pravilu gorivom pune u garaži, a u određenim slučajevima i na vanjskim crpnim postajama.

Na vanjskim crpnim postajama gorivo se može uzimati samo kada je to propisano ili posebno dogovoreno (slobodni prijevoz i sl.).

Pri punjenju gorivom na vanjskim crpnim postajama vozač mora biti u neposrednoj blizini i pratiti rad izdavača goriva, te voditi brigu o primljenoj količini goriva.

Po završetku uzimanja goriva i na vanjskim i na internim crpnim postajama vozač mora provjeriti da li je spremnik goriva propisno zatvoren, upisati u određene službene dokumente primljenu količinu goriva, te dati da se potvrdi primljena količina i vrsta goriva.

Prilikom punjenja autobusa gorivom, motor autobusa ne smije biti u pogonu.

Na prostoru za uzimanje goriva pušenje nije dopušteno.

25. Rasvjeta autobusa

Članak 126.

Tijekom dana za vrijeme vožnje potrebno je imati upaljena srednja svjetla na autobusu.

Sva vanjska i unutarnja rasvjetna tijela na autobusu moraju biti ispravna.

Pod rasvjetnim tijelom smatra se i rasvjetno tijelo za osvjetljavanje signalnih oznaka.

Ispravnost rasvjete vozač mora provjeravati, radi pravovremenog uklanjanja eventualnih nedostataka.

Autobus bez ispravane rasvjete smatra se neispravnim za promet. Ako neispravnost rasvjete utječe na sigurnost prometa i putnika, autobus se mora isključiti iz prometa.

Članak 127.

Način uporabe svjetala i opreme za davanje svjetlosnih znakova reguliran je postojećim zakonskim normama i vozači ih moraju poštivati.

Noću ili pri slaboj vidljivosti u vožnji ili prilikom stajanja na liniji unutrašnjost autobusa mora biti osvijetljena.

Unutarnja rasvjeta u autobusu mora biti dovoljnog intenziteta i raspoređena tako da se putnici mogu normalno kretati, a prometni radnici obavljati svoj rad.

Unutarnju rasvjetu treba uključiti čim dnevno svjetlo postane nedovoljno za normalno kretanje putnika i rad osoblja u autobusu.

Rasvjeta natpisnih ploča smjera vožnje treba biti uključena istovremeno sa svjetlima za označavanje vozila (poziciona svjetla).

Članak 128.

Za vrijeme stajanja autobusa na početnom stajalištu koje je izgrađeno izvan kolnika od vanjske rasvjete na autobusu trebaju biti uključena samo svjetla za označavanje vozila.

26. Zagrijavanje putničkog prostora u autobusu

Članak 129.

Način rukovanja i uporabe grijača u autobusu određen je posebnim uputama.

Uporaba grijača u autobusu dopuštena je samo pri vanjskim temperaturama zraka nižim od 5°C.

27. Održavanje čistoće u autobusu

Članak 130.

Za sve vrijeme boravka u prometu autobus mora biti čist.

Za vrijeme obavljanja službe, vozač je dužan na krajnjem stajalištu prije ulaska putnika u vozilo provjeriti unutrašnjost autobusa.

Ukoliko se putnički prostor autobusa tijekom vožnje znatno onečisti, autobus treba u dogovoru s operativnim rukovoditeljem isključiti iz prometa.

28. Osiguranje i čuvanje parkiranih autobusa izvan garaže

Članak 131.

Parkiranje autobusa izvan garaže dopušteno je samo na posebnom prostoru određenom za tu svrhu i pod nadzorom službujuće osobe. Takav autobus mora se osigurati od pokretanja i od ulaska neovlaštenih osoba.

Članak 132.

Autobus koji se nalazi na kolniku, autobusnom terminalu i sličnim mjestima u mirovanju zbog kvara ili radi čekanja na nastavak vožnje vozač mora propisno osigurati, i to:

- od samopokretanja;
- noću i pri smanjenoj vidljivosti propisno osvijetliti;
- čuvati ga osobno ili predati odgovornoj osobi na čuvanje;

zaustavljeni autobus na kolniku označiti znakom, upaliti sva četiri pokazivača smjera i poduzeti mjere da se autobus što prije ukloni s kolnika.

29. Vođenje dokumentacije vozača tijekom rada

Članak 133.

Vozač autobusa obavezan je evidentirati svoj rad i rad autobusa u propisne obrasce, koristeći pri tome kemijsku ili drugu nebrisivu olovku. Podaci moraju biti ispisani latiničnim pismom, točno, uredno, čitljivo i ne smiju se brisati.

Neispravno upisani podaci moraju se precrtati tako da se mogu pročitati, a ispravni se upisuju pored precrtanih.

Članak 134.

Vozač autobusa je tijekom rada dužan ispisivati putni radni list i knjigu nedostataka na vozilu.

Članak 135.

Službeni broj, ime i prezime, kao i primjedbe upisuju se u putni radni list prilikom nastupa na službu, a podaci o predaji upisuju se pri predaji službe.

Podaci o obavljenim vožnjama upisuju se u putni radni list nakon svake završene vožnje (na krajnjem stajalištu).

Ostale je podatke vozač dužan upisivati u putni radni list odmah po nastanku određene radnje ili događaja i na način propisan ovim Pravilnikom.

U putni radni list moraju se upisati sve obavljene vožnje, uzimanje goriva i maziva na liniji, početna i završna kilometraža (očitanje iz kilometar-sata), svi uočeni nedostaci, svako oštećenje na vozilu nastalo u prometu, kvar vozila, nezgoda, svaki zastoj duži od 5 minuta i svako odstupanje od redovite trase linije.

Članak 136.

U knjigu kvarova vozač unosi sve primjedbe i nedostatke uočene na autobusu za vrijeme njegova rada.

Ako se u garaži utvrde nedostaci, oštećenja ili kvarovi na autobusu koji utječu na sigurnost prometa, oni se upisuju u knjigu kvarova, a vozač o tome obavještava nadležnog radnika servisa i operativnog rukovoditelja. Takav autobus ne smije izaći u promet sve dok se utvrđeni kvar ili nedostaci ne otklone, a ukoliko se nedostatak ili kvar utvrdi na liniji vozač to javlja prometniku ili prvom operativnom rukovoditelju i upisuje ga u knjigu kvarova.

Ako se u garaži utvrde nedostaci, oštećenja ili kvarovi na autobusu koji ne utječu na sigurnost prometa, upisuju se u knjigu kvarova, što nadležni radnik servisa potvrđuje svojim potpisom. Nakon toga takvo vozilo može izaći u promet.

Članak 137.

Prometni radnici koji obavljaju kontrolu, dužni su voditi evidenciju na za to propisanim obrascima.

30. Uporaba radio-uređaja

Članak 138.

Vozač koji ne koristi ispravan FRCITY radio-uređaj, čini povredu radne obveze.

31. Završetak rada i povratak autobusa u garažu

Članak 139.

Nakon završetka rada autobusa na liniji putnici moraju izići iz autobusa.

Vozač je dužan autobus vratiti u garažu u vrijeme i trasom određenom u voznom redu.

Na putu u garažu autobus mora biti označen oznakama na način propisan ovim Pravilnikom, a noću ili pri slaboj vidljivosti unutrašnjost autobusa mora biti osvijetljena.

Na putu u garažu osobito nije dopušteno:

- kretanje autobusa u garažu prije vremena ili drugom trasom nego što je to određeno voznim redom;
- voziti autobus brzinom većom od dopuštene.

Članak 140.

Pri ulasku u garažu vozač je dužan autobus zaustaviti na mjestu određenom za preuzimanje autobusa.

Prije predaje autobusa radnicima servisa, vozač je za pregled dužan pripremiti svu opremu zaduženu na vozilu.

Vozač autobusa dužan je osobu zaduženu za preuzimanje vozila upoznati sa svim nedostacima i oštećenjima na vozilu i opremi i utvrđeno stanje ovjeriti potpisom u putni radni list.

Vozač treba autobus parkirati na mjesto prema uputi preuzimača.

Prije izlaska iz autobusa vozač se treba odjaviti u FRCITY, isključiti rad motora i osigurati autobus od pokretanja, pregledati ima li u putničkom prostoru ostavljenih ili izgubljenih stvari, zatvoriti sve prozore i krovne otvore, isključiti signalne oznake ili uzeti natpisne ploče, tablice voznog reda i službenu dokumentaciju, te isključiti vanjsku i unutarnju rasvjetu.

Članak 141.

Vozač treba ostaviti natpisne ploče i tablicu voznog reda na za to određenom mjestu, predati preuzimaču trokut i prvu pomoć, a dispečeru (prometniku u Pogonu) svu opremu kojom je zadužen.

V. ODREDBE O RADU PROMETNOG OSOBLJA S VOZNIH KARTAMA

Članak 142.

Prometni radnici koji prodaju vozne karte u autobusima dužni su prije početka rada kupiti dovoljnu količinu svih vrsta propisanih voznih karata na prodajnim mjestima ZET-a.

Članak 143.

Prometni radnik zadužuje se vrstama i količinama voznih karata prema Uputi za provedbu odredbi o načinu postupanja prometnog osoblja s voznim kartama.

Članak 144.

Neposjedovanje dovoljne količine voznih karata i neopravdano nepristupanje kontrolnom obračunu predstavlja povredu radne obveze.

Članak 145.

U slučaju promjene Cjenika voznih karata ili kontrolnog obračuna karata prometni radnik dužan je u propisanom roku, a najkasnije do dana stupanja na snagu novog Cjenika, obaviti primopredaju nevažećih karata u visini zadužene količine iz članka 144. Pravilnika te zadužiti istu količinu i vrstu voznih karata po važećoj promijenjenoj cijeni.

VI. ODREDBE O POSTUPCIMA ZA VRIJEME SMETNJI U AUTOBUSNOM PROMETU

1. Pojam smetnji u autobusnom prometu

Članak 146.

Pod smetnjama u autobusnom prometu podrazumijeva se svaki događaj koji je nastao u autobusu ili izvan njega, a koji utječe na redovitost u prometu i tehničku ispravnost autobusa (npr. prometne nesreće, smetnje na prometnici, atmosferske smetnje, tehnički nedostaci na sredstvima rada, nesposobnost prometnog osoblja za rad i ostali događaji u prometu).

2. Prometne nesreće

Članak 147.

Prometna nesreća je izvanredni događaj na cesti, u kojoj je sudjelovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojoj je najmanje jedna osoba ozlijeđena ili poginula ili je u roku 30 dana premila od posljedica te prometne nesreće ili je izazvana materijalna šteta. Nesreće su: sudar, nesreća na autobusno-cestovnom prijelazu, nalet autobusa na osobu, požar i ostalo.

Članak 148.

Kod prometnih nesreća prometni radnik obvezan je primjenjivati zakonske propise i odredbe ovog Pravilnika radi ukazivanja pomoći ozlijeđenim osobama, uklanjanja smetnji i štete te postupiti prema Uputi o postupcima u slučaju izvanrednog događaja u autobusnom prometu.

Članak 149.

Prometnom nesrećom smatraju se sljedeći slučajevi:

- sudar i okrznuće autobusa s autobusom;
- sudar i okrznuće autobusa s ostalim vozilima;
- iskliznuće autobusa s kolnika;
- prevrnuće autobusa;
- nesreće s putnicima i pješacima (lakše i teže ozljede, te smrtni slučajevi).

Prilikom prometne nesreće u kojoj je sudjelovao autobus vozač je, ako ga ozljede u tome ne sprečavaju, dužan postupiti na sljedeći način:

a) ako pri nesreći ima poginulih, ozlijeđenih ili je nastala veća materijalna šteta:

- putem radio veze obavjestiti prometnika (u nemogućnosti korištenja radio veze telefonom) i osigurati mjesto nesreće. Prometnik je po dobivenoj obavijesti o prometnoj nesreći dužan obavjestiti policiju i dalje postupati po njihovim uputama. Prema potrebi prometnik je dužan obavjestiti i hitnu pomoć, vatrogasce i ostale službe;
- ako u prometnoj nesreći ima ozlijeđenih, pristupa pružanju prve pomoći;
- ne dozvoljava promjenu stanja na mjestu nesreće (položaj vozila, tragovi kočnja, otpali predmeti s vozila i dr.);
- postupiti prema ostalim odredbama Zakona o sigurnosti u prometu npr. razmijeniti osobne i ostale podatke s ostalim sudionicima u nesreći, čekati dolazak policije radi obavljanja očevida i dalje postupati po njihovim uputama.

b) kod nesreća u kojima je počinjena samo materijalna šteta:

- vozač obavještava prometnika i postupa prema njegovim uputama. Prometnik je po dobivenoj obavijesti o prometnoj nesreći dužan obavjestiti policiju i dalje postupati po njihovim uputama. Prema potrebi prometnik obavještava i vatrogasce i ostale službe;

- postupiti prema ostalim odredbama Zakona o sigurnosti u prometu npr. razmijeniti osobne i ostale podatke s ostalim sudionicima u nesreći, čekati dolazak policije radi obavljanja očevida i dalje postupati po njihovim uputama.

Prilikom izlaska vozača autobusa iz vozila, na javno prometnu površinu zbog prometne nesreće, otklanjanja zapreka, provjere kvara ili drugih razloga vozač mora na sebi imati upozoravajući prsluk uočljiv s velike udaljenosti.

Članak 150.

O svakoj prometnoj nesreći prometno osoblje obvezno je podnijeti pisano izvješće odmah po završetku službe ili najkasnije 24 sata nakon nesreće.

Članak 151.

Pri svakoj prometnoj nesreći potrebno je radi utvrđivanja činjeničnog stanja uzeti podatke o svjedocima nesreće.

Potrebno je prikupiti i podatke o ostalim sudionicima u prometnoj nesreći, te nesreću detaljno opisati.

Članak 152.

Ako se u autobusu, koji je imao prometnu nesreću zatekao drugi prometni radnik na obavljanju poslova ili u svojstvu putnika, nazočni je obvezan u slučaju nesposobnosti vozača koji je upravljao autobusom, preuzeti njegove dužnosti propisane ovim Pravilnikom.

Članak 153.

Prometni radnici koji naiđu na mjesto nesreće dužni su o mjestu, vrsti i opsegu prometne nesreće obavijestiti prometnika ili drugog operativnog rukovoditelja, ukoliko to prethodno već nije učinio vozač autobusa koji je sudjelovao u nesreći.

Članak 154.

Ukoliko u prometnoj nesreći ima smrtno stradalih osoba, vozač koji je sudjelovao u nesreći obvezno treba biti zamijenjen.

U ostalim slučajevima o potrebi zamjene vozača, odluku donosi neposredni rukovoditelj na mjestu događaja.

Članak 155.

Autobus koji je sudjelovao u nesreći s težim posljedicama (smrt osobe, teža tjelesna ozljeda ili veća materijalna šteta), mora se povući u garažu bez putnika radi tehničkog pregleda i utvrđivanja tehničke ispravnosti. Ako je prisutna komisija istražnih organa ili sudski vještak, pregled se obavlja prema njihovim zahtjevima.

Članak 156.

Vozač koji je imao prometnu nesreću mora uz pomoć ostalih prometnih radnika poduzeti sve potrebno da se svi bitni tragovi u vezi s prometnom nesrećom očuvaju

nepromijenjeni do dolaska policije na uviđaj. Osobito treba spriječavati kretanje mjestom na kojem se nalaze tragovi. Vozač ne smije dopustiti da se autobusom koji je sudjelovao u nesreći izvode bilo kakva pornicanja do dolaska policije, osim ako je to potrebno radi oslobađanja unesrećenih ili ako prijeti opasnost da izbije vatra ili nastane druga šteta većeg opsega.

Članak 157.

Na svim vozilima koja su sudjelovala u nesreći važnim se tragom smatra položaj svih uređaja za upravljanje i kočenje, pokazivači smjera kao i podaci iz ploče tahografa. Nakon prometne nesreće ukoliko je potrebno, kontrolor ili policija uzimaju tahografski listić radi očitavanja evidentiranih podataka.

Članak 158.

U svim izvanrednim događajima u autobusnom prometu s težim ili mogućim težim posljedicama, prometnik mora odmah obavijestiti svog rukovoditelja, dispečera vozaču nadležnog pogona, Gradski ured nadležan za poslove prometa, nadležnog radnika Ureda za kvalitetu, te policiju. Dispečer (prometnik u Pogonu) o događaju izvještava rukovoditelja pogona, a on Izvršnog direktora za promet. (po potrebi i za resurse)

3. Postupak s osobama nastradalim u prometnoj nesreći

Članak 159.

U slučaju opasnosti od nesreće ili po samom događanju prometne nesreće prometnik je radnik dužan, ukoliko je potrebno, putnike umiriti i spriječiti izbijanje panike. Nije dopušteno raspravljati s putnicima o prometnoj nesreći i njezinim uzrocima.

4. Smetnje na kolniku

Članak 160.

Prilikom smetnji na kolniku uslijed zakrčenosti kolnika ostalim vozilima, nekim predmetima (drvo, kamenje i slično) uslijed oštećenja kolnika ili radova na kolniku, vozač je dužan smetnje otkloniti sam ili uz pomoć ostalih osoba. U nemogućnosti da to učini sam, dužan je obavijestiti prometnika ili prvog neposrednog rukovoditelja.

Članak 161.

Prilikom nailaska na smetnje na kolniku, vožnja se smije nastaviti tek po njihovom uklanjanju ili po osiguranju dovoljnog prostora za siguran prolazak

svjetlima, odnosno kad su nastupile ostale neispravnosti koje utječu na sigurnost putnika i ostalih sudionika u prometu.

Članak 165.

Ukoliko za vrijeme vožnje nastane neispravnost na autobusu, ili se uoče neuobičajeni zvukovi, vibracije i sl, u interesu sigurnosti prometa i sprečavanja materijalne štete, vozač mora zaustaviti autobus, te provjerom procijeniti uzroke kvara.

Nakon procjene kvara vozač je dužan obavijestiti prometnika, odnosno prvog operativnog rukovoditelja, osobno ili uz pomoć drugog prometnog radnika

Vozaču nije dozvoljeno obavljati bilo kakve popravke na vozilu, osobno ili u suradnji sa servisnom službom.

7. Iznenađna nesposobnost prometnih radnika za rad

Članak 166.

Ukoliko vozač za vrijeme službe osjeti nesposobnost za daljnji rad iz bilo kojeg razloga koji bi mogao utjecati na sigurnost putnika, vozila i ostalih sudionika u prometu, dužan je odmah zaustaviti autobus na najpogodnijem mjestu i o tome obavijestiti prometnika, odnosno prvog operativnog rukovoditelja.

Članak 167.

Ukoliko je autobus zaustavljen uslijed nesposobnosti vozača za sigurnu vožnju, prvi prometni radnik s valjanom vozačkom dozvolom, koji se zatekao na tom mjestu (bez obzira na to da li je u službi ili ne), dužan je autobus preuzeti i nastaviti vožnju, te o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja.

Članak 168.

Radnik koji je zamijenio vozača nesposobnog za rad prodaje karte s kojima je osobno zadužen. Ukoliko nema svoje karte, nastavlja s prodajom voznih karata zamijenjenog radnika i o tome podnosi izvješće.

Članak 169.

U svim slučajevima prekida službe prije određenog vremena, prometno je osoblje dužno javiti se prometniku ili prvom operativnom rukovoditelju.

8. Postupak s oboljelim putnicima u vozilu

Članak 170.

U slučaju iznenadne bolesti putnika u autobusu, vozač je odmah po saznanju dužan zaustaviti autobus, oboljeloj osobi pružiti pomoć sam ili uz pomoć putnika, obavijestiti prometnika, te zatražiti od istog pozivanje službe Hitne medicinske pomoći.

Članak 171.

U slučaju smrti putnika u autobusu, autobus treba zaustaviti, putnike zamoliti da izađu te odmah obavijestiti prometnika, odnosno prvog operativnog rukovoditelja radi pozivanja hitne pomoći i policije te postupiti prema njihovim uputama.

Članak 172.

U slučaju smrti putnika ili većeg onečišćenja putničkog prostora autobus se obvezno isključuje iz prometa i upućuje u garažu radi čišćenja i dezinfekcije.

U svim slučajevima nezgode putnika i ostalih sudionika u prometu prometno osoblje dužno je obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja, a po završetku službe podnijeti pisano izvješće.

Članak 173.

Ukoliko u autobusu nastane ozlijeđivanje, bolest ili smrt putnika, vozač je dužan, ukoliko je moguće od ozlijeđenih ili oboljelih osoba ili pak osoba koji istu poznaju, uzeti osobne podatke, radi pismenog Izvješća.

Ukoliko podatke iz stavka 1. ovog članka nije moguće dobiti od unesrećenog ili oboljelog, te podatke treba zatražiti od komisije koja obavlja uviđaj ili bolnice u koju je unesrećeni otpremljen.

9. Postupak u slučaju požara u autobusu

Članak 174.

Dođe li do požara na autobusu, vozač je obvezan autobus zaustaviti, zatražiti od putnika da odmah, bez panike, napuste autobus, isključiti glavni prekidač električne instalacije i pristupiti gašenju požara aparatom za gašenje.

O požaru vozač obavještava prometnika radi pozivanja vatrogasne službe. U nemogućnosti uspostavljanja veze s prometnikom traži pomoć od ostalih prometnih radnika ili putnika pri gašenju i hitnom pozivanju vatrogasne službe.

Ukoliko je autobus zahvaćen vatrom zaustavljen blizu objekata na koje se može prenijeti požar, a daljnja vožnja je moguća, vozač je nakon izlaska putnika obvezan vožnju nastaviti na dovoljnu udaljenost od tih objekata i aparatom za gašenje požara nastojati ugasiti požar.

Nakon gašenja požara autobus se isključuje iz prometa radi utvrđivanja i otklanjanja uzroka požara.

O svakom požaru u autobusu vozač je dužan podnijeti pisano izvješće.

10. Dužnost ukazivanja pomoći kod smetnji u prometu

Članak 175.

Prometni radnik koji se zatekne u autobusu ili na mjestu smetnje koju ima drugi prometni radnik, obavezan je provjeriti o kakvoj se smetnji radi i u granicama svojih mogućnosti ukazati pomoć.

Ukoliko zbog smetnji u prometu putnici ne mogu nastaviti vožnju istim autobusom, vozač slijedećeg autobusa obavezno preuzima putnike, te o tome obavještava prometnika.

11. Održavanje prijevoza u toku smetnji i izvanrednih događaja

Članak 176.

O smetnji ili izvanrednom događaju u autobusnom prijevozu, vozač je dužan obavijestiti prometnika ili prvog operativnog rukovoditelja na terenu.

Ukoliko je zbog zastoja izazvanog smetnjama ili izvanrednim događajem neophodna izmjena trasa autobusnih linija, vozač je dužan putem razglasa ili na neki drugi način obavijestiti putnike o razlozima zastoja i o promjeni trase linije te o mogućnosti prelaska na ostale linije.

Članak 177.

Nakon otklanjanja smetnji i posljedica izvanrednih događaja, vozač je dužan obavijestiti prometnika da su iste otklonjene i da se promet može uspostaviti.

Nakon primljene obavijesti iz stavka 1 ovog članka prometnik izdaje nalog za uspostavljanje redovitog autobusnog prometa.

Naloge prometnika moraju poštivati svi prometni radnici.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 178.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika donose se po istom postupku po kojem je on i donesen.

Članak 179.

Nepridržavanje odredbi ovog Pravilnika predstavlja povredu radne obveze u smislu odredbi Kolektivnog ugovora odnosno Pravilnika o radu.

Članak 180.

Direktor Podružnice daje autentično tumačenje odredbi ovog Pravilnika.

Članak 181.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na Oglasnim pločama Podružnice.

Članak 182.

Danom donošenja ovog Pravilnika, prestaje važiti Pravilnik o obavljanju službe u autobusnom prometu od 22. siječnja 1997. godine.

Član Uprave-Direktor Podružnice

mr.sc. Ivan Tolić

Ovaj Pravilnik objavljen je na oglasnim pločama
Podružnice 10. 10. 2007.

Rukovoditeljica Pravnih poslova

Ljubica Somborac
Ljubica Somborac, dipl. iur.